

ПРОДУКТИВНІСТЬ КРОЛІВ РІЗНИХ КОЛЬОРОВИХ ЛІНІЙ ПОРОДИ СРІБЛЯСТИЙ

Коцюбенко В.І., аспірант

e-mail: kotsubenkovova@gmail.com

Інститут тваринництва степових районів
імені М.Ф. Іванова «Асканія-Нова», Україна

За останні 5 років в країні відбулося значне зменшення чисельності поголів'я кролів, особливо цінних вітчизняних порід, які перебувають на межі зникнення і потребують збереження та подальшого вдосконалення [1, 2].

У господарствах України усіх форм власності розводять кролів понад 15 різних порід. Однією з популярних порід – є порода кролів сріблястий (полтавське срібло), яка представлена трьома кольоровими лініями: темне, середнє та світле срібло (рис.1-3).

Наразі в світі існує, щонайменше, сім порід сріблястих кролів. Найбільш поширені шампань і полтавське срібло. Сріблястий шампань вважається найстарішою породою кролів у світі і з'явилася вона у Франції на початку 17 століття.

Полтавське срібло – найбільш стійка варіація з усіх сріблястих порід, яка володіє розкішним хутром і, незважаючи на активні живи риси, доброзичливим та поступливим характером. Виведена порода була у 1952 році у звірорадгоспі «Петрівській» Полтавської області при схрещуванні місцевих чорних кролиць із самцями породи шампань [5].

Однією з ознак доместикації кролів вважається сріблястість, що є різновидом строкатості, за якої чітко розмежовуються ділянки з пігментованим і не пігментованим волосом. Сріблястість характеризується рівномірним розподілом білого волоса по всьому тілу і зумовлюється наявністю домінантного гена Р. Ступінь вираження сріблястості залежить від кількості пар Р-факторів: у слабо сріблястих кролів – R_1R_1 ; чорно-сріблястих – $R_1R_1R_2R_2R_3R_3$.

Генетичне поліпшення тварин трудомісткий процес. Для роботи в цьому напрямку потрібна спостережливість і знання законів генетики. Нащадки не бувають такими ж як і їхні батьки. Одні ознаки більш стійко передаються у спадок, інші вимагають копіткого і не завжди успішного підбору та відбору [3, 6].

Виходячи з сучасних уявлень популяційної генетики, генофонд тварин визначається “як сукупність елементарних спадкових ознак (точніше алелей) однієї популяції в межах якої вони характеризуються певною частотою”. У сільськогосподарській практиці слід віддавати перевагу поняттю генофонду як сукупності спадкової інформації, закладеної в придатних до розмноження особин певного виду (або видів тварин) із врахуванням реалізації їхнього генетичного потенціалу в конкретних умовах ведення галузі.

Насичення стада кращими представниками ліній та родин, а також пошук кращих комбінаційних поєднань у різних методах підбору за ознаками, що селекціонуються, дає можливість консолідувати необхідні ознаки у тварин, а також зберегти високі якісні показники породи [4].

У чистопородному розведенні, під впливом суми факторів (оцінки за якістю нащадків, ціленаправленого відбору та підбору, вирощування високопродуктивного ремонтного молодняку, повноцінної годівлі та утримання тварин) формується високий генетичний потенціал продуктивності [7, 8].

Таким чином, наявний в господарствах країни генофонд кролів породи сріблястий доцільно дослідити за типовістю.

Мета дослідження – вивчити типологічні особливості кролів різних кольорових ліній породи сріблястий.

Одним з показників росту і розвитку кролів є жива маса, на величину якої впливає ряд факторів.

Нами встановлено, що кролі середнє-сріблого забарвлення у тридцятиденному віці за живою масою вірогідно поступаються іншим кольоровим групам при обох технологіях вирощування. Так, жива маса кроленят у тридцятиденному віці на 15 та 35 г менша ($p \leq 0,001$) при промисловій технології вирощування. Ця розбіжність збільшується при еко-технології вирощування на 35 ($p \leq 0,01$) та 40 г ($p \leq 0,001$) відповідно ліній світле та темне срібло.

У 60 та 90-денному віці жива маса у молодняку лінії середнє-забарвлена займає проміжне положення. Слід вказати, що кроленята, які належали до лінії темно-сріблястого забарвлення були найкрупнішими у всі досліджувані вікові періоди. Встановлено вірогідну перевагу кролів, що вирощувалися за еко-технологією за живою масою на 100 г у 90-денному та на 50-70 г у 60-денному віці.

Отже, кролі темно-сріблястого забарвлення виявилися найкрупнішими. Більша енергія росту була притаманна молодняку кролів при еко-технології вирощування.

Виходячи із даних характеристики живої маси молодняку різних кольорових ліній, слід вказати на гарний розвиток їх м'ясних якостей – підвищена скоростиглість у ранньому постембріональному онтогенезі (жива маса в три місяці більше 60 % маси дорослої тварини).

Найбільший вплив на мінливість живої маси кролів виявлений при взаємодії лінійної належності та технології вирощування. Його значення найбільші при народженні кроленят (56,3 %). З наступним віком спостерігається тенденція до його зменшення і разом з тим збільшується вплив досліджуваних факторів окремо. Так у віці 30 днів вплив лінійної належності подвоївся, у 60 днів – потроївся, а у 90 днів - збільшився у чотири рази в порівнянні із народженням. Вплив технології вирощування різко збільшився у 30-денному віці (майже удвічі). В інші вікові періоди його значення збільшувалися незначно – на 3,2 та 4,2%. Суттєво з віком зменшується випадкова мінливість.

Отже, дисперсійним аналізом доведено суттєвий вплив лінійної належності та технології вирощування на мінливість розвитку живої маси кролів породи сріблястий за період раннього онтогенетичного розвитку.

Таким чином, на основі проведених досліджень виявлено типологічні відмінності у кольорових ліній кролів породи сріблястий. Найбільше вони проявляються при вирощуванні кролів за еко-технологією.

Список використаних джерел:

1. Аксьонов Є.О. Розвиток кролівництва в Україні та світі (оглядова) / Є.О. Аксьонов // Науково-технічний бюлетень ІТ НААН. – 2017. – № 116. – С. 15–21.
2. Вакуленко І. Відродження галузі кролівництва в Україні / І. Вакуленко, Д. Микитюк, І. Лучин // Тваринництво сьогодні. – 2013. – № 6. – С. 65–67.
3. Гончар О. Селекція у кролівництві: все автоматизовано / О. Гончар, Є. Шевченко, О. Гавриш // Агробізнес сьогодні. – 2013. – № 5. – С. 51.
4. Гуменний М. Ф. Ускорение селекции с использованием комбинированной оценки по потомству / М. Ф. Гуменний, Г. И. Рошкован // Актуальные проблемы производства свинины. – Кишинев, 1990. – С. 42–46.
5. Коцюбенко Г.А. Науково-практичні методи підвищення продуктивності кролів : монографія / Г.А. Коцюбенко. – Миколаїв : МНАУ, 2013. – 191 с.
6. Коцюбенко Г.А. Обґрунтування ефективної системи селекційних методів та технологічних підходів підвищення продуктивності в галузі кролівництва : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра с.-г. наук : спец. 06.02.01 «Розведення та селекція тварин» / Г.А. Коцюбенко ; НААН України, Ін-т розведення і генетики тварин. – Чубинське : МНАУ, 2014. – 40 с.
7. Лучин І.С. Економічна ефективність виробництва кролятини залежно від генотипу // Сільський господар. 2005. № 11-12. С. 9-11.
8. Яблонський В.А. Біотехнологічні і молекулярно-генетичні основи відтворення тварин / В.А. Яблонський, С.П. Хомин, В.І. Завірюха та ін. – Львів: «Афіша», 2009. – 217 с.

УДК 543.97:635(477)

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ОВОЧІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Лесік І.М., канд. екон. наук, доцент
e-mail: lesik@mnau.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

Однією з об'єктивних передумов вивчення тенденцій та перспектив розвитку овочівництва в Україні є формування національної продовольчої безпеки, яка має гарантувати населенню країни наявність якісної овочевої продукції, як носія вітамінів, мінералів та клітковини, для забезпечення здоров'я нації. Галузь овочівництва має свою специфіку та потребує значної уваги до закінченого операційного циклу, який не обмежується тільки вирощуванням продукції а вимагає від виробника знаходити можливості для